

Arkivdagen 2022 - Skeive arkiver

“GUD, HVORFOR SKAPTE DU MEG SOM MANN OG GA MEG EN KVINNES HJERTE?”

Odd Lyng - norsk litteraturhistorie fra Finnmark

For første gang i norsk litteraturhistorie er hovedpersonens seksuelle legning det sentrale temaet i romanen Odd Lyng fra 1924 av Alf Martin Jæger (1.9.1895–1.2.1967) fra Alta.

Moren var av kvensk avstamning, og Jæger ble født utenfor ekteskap. Han vokste opp i Alta og gikk etter hvert på lærerskolen i Tromsø og jobbet først som lærer i Vik i Sogn, deretter i Nord-Norge: Balsfjord, Lenvik, Skjervøy, Vågan og Berg i Senja. Ved siden av læreryrket var Alf Martin Jæger også forfatter og journalist. Sytten år gammel begynte han å skrive i aviser, og alt som 18-åring hadde Jæger en fast skjønnlitterær avdeling i Ellisif Wessels tidsskrift Klasse mot klasse (Sør-Varanger, 1914-1915). Her finner en tydelige spor av temaet Jæger senere var opptatt av å skrive om: Nære følelser og kjærlighet menn imellom. Han vil vise hvordan det er å være seksuell avvikler anno 1920, vise hvor vanskelig det er å kvitte seg med mindreverdskomplekset og å tro på seg selv som likeverdig med andre menneske. Blir en ikke akseptert i (lokal)samfunnet, er en heller ikke i stand til å akseptere seg selv. Han fikk utgitt i alt tre bøker: kortromanen Strengen brast i 1923, Odd Lyng i 1924, og barne- og ungdomsboka Ser du en stjerne i 1950. Alle bøkene hadde homoseksualitet som tema, men Odd Lyng er den første boken hvor ordet homoseksualitet blir brukt.

Odd Lyng på kvensk

Andreas Vik Haugen i samarbeid med Ruija forlag skal relansere romanen på kvensk i tillegg til normert bokmål på 2022-norsk. Etter planen kommer den ut i 2024, på 100-årsdagen for førsteutgivelsen fra den kvenske homopioneren, altaværingen Jæger.

Forside til boka Odd Lyng og portrettbilde av Alf Martin Jæger som ung / Arkiv: Nasjonalbiblioteket

Odd Lyng kan lese digitalt på Nasjonalbibliotekets nettbibliotek:

Se Troms og Finnmark fylkesbiblioteks bokomtale av Odd Lyng i YouTube:

”JUMALA, MIKSI SIE LOIT MINUN NIINKO MIEHEN, MUTTA ANNOIT MINULE NAISEN SYÄMEN?”

Skeivt
kulturår
2022

Troms og Finnmark fylkeskommune
Romssa ja Finnmarkku fylkkagielda
Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

ARKIVDAGEN